

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА
„29” 08 2025р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
„29” 08 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІННІОТ
Святослав ПИТЕЛЬ
„29” 08 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни „МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань D „Бізнес, адміністрування та право”

Спеціальність D2 „Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”

Освітньо-професійна програма «Митна справа»

Кафедра ФІНАНСІВ ІМ. С. ЮРІЯ

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття (год)	ІРС (год)	Тренінг (год)	СРС (год)	Разом (год)	Екзамен (семестр)
Денна	I	I	32	14	5	6	93	150	I
заочна	I	I	8	4	-		138	150	II

29.08.2025
[Підпис]

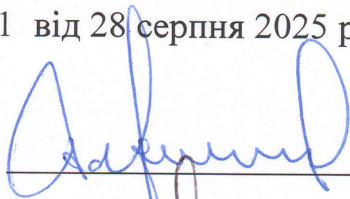
Тернопіль – 2025

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань D „Бізнес, адміністрування та право” спеціальності D2 „Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”, затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 8 від 26.06.2025 р.)

Робочу програму склала д.е.н., проф. Олена СИДОРОВИЧ

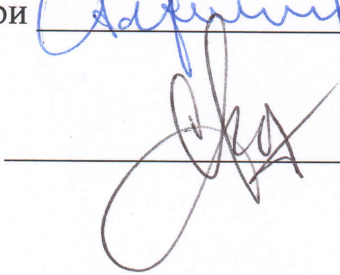
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів ім. С. І. Юрія, протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Зав. кафедри

Андрій КРИСОВАТИЙ

Гарант ОП

Святослав ГЕРЧАКІВСЬКИЙ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЦИКЛУ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ «Методологія наукових досліджень»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Дисципліна – Методологія наукових досліджень	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право	Навчальна дисципліна циклу загальної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 1</i>
Кількість змістовних модулів – 2	Освітньо-наукова програма: «Митна справа»	Лекції: <i>Денна – 32 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 14 год.</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – магістр	Самостійна робота: <i>Денна – 93 год.,</i> Тренінг: <i>Денна – 6 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5 год.</i>
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета вивчення дисципліни

Невід’ємною складовою освітнього процесу в закладах вищої освіти є наукова робота студентів. Необхідність проведення наукових досліджень при підготовці фахівців зі спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» зумовлена тим, що в умовах проведення системних реформ у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку зростає затребуваність фахівців, які мають не тільки глибоку професійну підготовку, але володіють самостійним економічним мисленням, необхідним обсягом знань у царині наукових досліджень, зокрема вмінням за допомогою сучасних наукових методів знаходити найбільш раціональні та обґрунтовані управлінські рішення у складному інформаційному середовищі.

Предметом вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» є система загальних принципів і підходів наукового пізнання, методи, технології пізнання, що пов’язані з науковою та практичною професійною діяльністю у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Курс «Методологія наукових досліджень» спрямований на формування у студентів системи знань щодо теоретичних основ і практичних підходів до організації та проведення наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здобуття навиків критично осмислювати наукову інформацію, застосовувати сучасні методи наукового дослідження, генерувати нові наукові ідеї, знаходити власні підходи до вирішення досліджуваних проблем, оформляти та апробувати результати наукових досліджень відповідно до визначених вимог.

Вивчення цієї дисципліни сприятиме розвитку у майбутніх фахівців зі сфери фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку раціонального творчого мислення, здобуттю ними компетенцій щодо оптимальної організації наукової творчості в умовах практичної діяльності.

Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» є розвиток у студентів навиків проведення самостійних наукових пошуків щодо оволодіння методологією та методами наукового дослідження, формування системи знань про критерії науковості та вимоги щодо організації та аргументації дослідження, аналізу його результатів.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» є такі:

- Засвоєння студентами предмета, призначення та основних функцій методології наукового пізнання;
- засвоєння студентами специфіки наукового дослідження, методів наукового пізнання;
- розуміння характеру побудови теоретичних та експериментальних досліджень, знання поширених видів і джерел наукової інформації;
- засвоєння логіки розгортання наукових тверджень, загальних вимог до оформлення наукових досліджень.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

✓ знати:

- особливості організації, проведення і методологічні засади наукового дослідження; основні методи наукового пізнання; поширені види і джерела наукової інформації; загальні вимоги до оформлення наукових досліджень.

✓ уміти:

- здійснювати наукову діяльність; вирішувати практичні завдання у професійній діяльності; працювати з літературними джерелами, виступати із доповідями, демонструючи знання, отримані на лекції та під час самостійної підготовки, брати участь у дискусіях.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Загальні компетентності	
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК3	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
ЗК4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК9	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
Спеціальні компетентності	
СК1	Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності
СК4	Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування

СК7	Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування
-----	--

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Загальні та фахові компетентності, здобуті на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти та знання, сформовані у процесі підготовки до складання ЄВІ та ЄФВВ, що охоплюють базові питання зі спеціальності.

2.5. Результати навчання

ПРН01	Використовувати фундаментальні закономірності розвитку зі сфери фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності
ПРН02	Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
ПРН03	Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності
ПРН04	Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування
ПРН06	Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях
ПРН07	Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Змістовий модуль 1

Методологія, структура та функції наукового пізнання

Тема 1.

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СУТНОСТІ НАУКИ ТА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Відмінності науки від інших складових культури. Наука та філософія, наука та релігія, наука та мистецтво. Наука як основний засіб отримання нового об'єктивного знання. Наука як система знань (теорії, закони, гіпотези, поняття, наукові методи). Наука як дослідницька (пізнавальна) діяльність. Види наукової діяльності (згідно із Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність»). Наука як соціальний інститут.

Критерії науковості, які відрізняють науку від інших форм знання: об'єктивність та предметність; системність; можливість перевірки; раціональність; доказовість; обґрунтованість і достовірність результатів; орієнтація на передбачення; наявність понятійно-категоріального апарату та власної методології. Основні функції науки: пізнавальна, евристична, практична (виробнича), світоглядна, соціальна, культурно-виховна, освітня. Сучасні підходи до класифікації наук: за цілями дослідження (фундаментальні, прикладні, розробки), за предметом (природничі, технічні, суспільні, гуманітарні).

Наука, ненаука, псевдонаука, протонаука. Наука та доказовість, несуперечливість емпірично встановленим фактам, відтворюваність результатів. Науковий скептицизм.

Структурні елементи науки, їхня характеристика. Поняття об'єкта і суб'єкта науки, їх взаємозв'язок та взаємозалежність. Науковий факт, поняття, термін, категорія, ідея, проблема, гіпотеза, концепція, теорія, закон, закономірність, науковий принцип.

Організація наукової діяльності в Україні. Закони України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту». Основні питання наукової діяльності, що регулюються законами України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту». Рівні здобуття вищої освіти: кваліфікації, основні вимоги до компетентностей і результатів навчання.

Концептуалізація сутності наукового дослідження. Історичний, прагматичний, теоретичний, соціальний контекст поняття «наукове дослідження». Зв'язок поняття «наукове дослідження» з іншими поняттями: знання, інформація, розвідка, пошук, відкриття, винахід, прогрес тощо. Значення та функції наукових досліджень у сучасному суспільстві. Наукове дослідження та інші види отримання інформації або розв'язання проблем: практичний і теоретичний досвід, інстинктивні дії, навчання, дії навмання тощо. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження як основні форми наукової діяльності.

Наукове дослідження як процес. Визначення проблеми дослідження. Підготовка, виконання дослідження. Оприлюднення, обговорення й уточнення результатів як стадій (етапів) науково-дослідного процесу.

Класифікації наукових досліджень. Класифікація за: сферою використання результатів (за цільовим призначенням); методами дослідження; джерелом фінансування; зв'язком з суспільним виробництвом; тривалістю дослідження; стадіями дослідження; кількістю науковців, які працюють над дослідженням (одиничне, групове); кількістю задіяних наукових галузей (одна, комплексне або big science).

ТЕМА 2.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВОГО ПОШУКУ. ПОНЯТТЯ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКИ

Методологія науки в широкому й вузькому значеннях. Головна мета методології науки. Методологічна основа наукового дослідження. Методологія як загальна система і галузь теоретичних знань та уявлень. Методологія як система найбільш загальних принципів пізнання. Методологія як вчення про правила мислення. Методологія як вчення про науковий метод.

Описова, нормативна, критична, прогностична функції методології науки. Роль методології науки в забезпеченні об'єктивності та Надійності наукових досліджень. Міждисциплінарність у сучасній методології. Структура методології за змістом (принципи, парадигми, цінності, теорії, поняття, методи, прийоми).

Поняття методу і методики: спільне та відмінне. Визначення методу як способу досягнення певної мети, вирішення конкретного завдання. Класифікація методів за типом знання, рівнем пізнання, методологією дослідження, способом організації наукового дослідження. Характеристика методів (емпіричні, теоретичні, загальнонаукові, конкретно-наукові). Ознаки наукового методу: об'єктивність, надійність, валідність, детермінованість, результативність, адекватність.

Поняття методики. Визначення методики як сукупності конкретних прийомів і процедур застосування певного методу. Структура методики: мета, завдання, об'єкт, предмет, методи, інструменти, процедури, критерії оцінювання результатів). Вимоги до методики: адаптивність, відтворюваність результатів, ефективність.

Спільне та відмінне між методом і методикою. Структура змістовної методології. Філософська методологія як рівень методології науки. Загальнонаукова методологія. Загальнонаукові підходи, загальнонаукові принципи, загальнонаукові поняття. Конкретно-наукова методологія.

Основні методологічні принципи наукових досліджень (об'єктивність, всебічність, сутнісний аналіз, єдність історичного і логічного, доказовість, альтернативність, системність).

Характеристика деяких методологічних підходів. Системний підхід як загальнонауковий підхід (сутність, основні вимоги до використання). Поняття системи і структури. Системний аналіз. Характеристика аксіологічного підходу в контексті цінностей наукового знання, наукової діяльності, цінностей вченого.

Наукове пізнання як основа наукових досліджень. Наукове пізнання як відносно самостійна, цілеспрямована пізнавальна діяльність. Компоненти наукового пізнання: мета (цілі) пізнання; пізнавальна діяльність суб'єктів; об'єкти пізнання; предмет пізнання; методи та засоби пізнання; логічні форми та мовні засоби пізнання; результати пізнання.

Принципи наукового пізнання: принцип об'єктивності; принцип пояснення множини досліджуваних явищ за допомогою небагатьох загальних уявлень; принцип достатньої повноти обґрунтування; принцип системності; принцип єдності аналізу й синтезу; принцип єдності історичного й логічного; принцип сходження від абстрактного до конкретного.

Рівні наукового пізнання (теоретичний, емпіричний). Емпіричний рівень як рівень наукового пізнання. Дослідницькі операції: спостереження за об'єктами; фіксація фактів; проведення експериментів; встановлення емпіричних співвідношень і зв'язків між окремими явищами.

Специфіка емпіричного знання. Пізнання об'єкта з боку зовнішніх зв'язків;

обмеженість сфери застосування отриманого знання.

Поняття наукового факту. Факти дійсності і факти науки. Науковий факт як знання про подію або явище, достовірність яких доведена; знання, отримане під час спостережень і експериментів. Роль фактів у науковому пізнанні: створення емпіричної бази для висунення гіпотез і побудови теорій; вирішальне значення в підтвердженні гіпотез (теорій) або їх спростуванні.

Теоретичний рівень пізнання дійсності. Проблеми і наукові припущення (гіпотези), що базуються на фактах, а також засновані на них закони, принципи і теорії.

Специфіка теоретичного знання. Створення систем знань, теорій, у яких розкриваються загальні зв'язки, формулюються закони; переважає раціональний момент пізнання; відображаються явища і процеси з боку їхніх універсальних внутрішніх зв'язків і закономірностей; систематизуються досліджувані об'єкти.

Поняття наукової теорії. Теорія як найбільш розвинена форма наукового пізнання. Теорія як сукупність доведених і об'єднаних в єдину систему понять, категорій, законів, принципів, концепцій, що узагальнено відображають певну область дійсності. Наукова теорія як сукупність понять і суджень стосовно деякої предметної сфери, об'єднаних у єдину систему знань за допомогою певних логічних принципів. Функції теорії (синтетична, пояснювальна, методологічна, прогностична, практична).

Методи наукових досліджень. Метод як обґрунтована та ефективна система дій для досягнення певних цілей. Метод як засіб отримання наукового знання, як спосіб організації пізнавальних процедур, як система пізнавальних прийомів. Функції методу. Питання залежності результатів дослідження від методу. Основні функції методу (пізнавальна, експериментально-дослідницька, аналітична, інструментальна).

Об'єктивність і суб'єктивність у виборі методів дослідження. Поняття «методологічного негативізму», «методологічного анархізму» та «методологічної ейфорії». Зумовленість результатів дослідження від обраних методів.

Характеристика емпіричних методів наукового пізнання. Спостереження як метод наукового дослідження. Основні вимоги до спостереження, його переваги й недоліки. Метод порівняння. Умови (вимоги до порівняння) і завдання порівняння. Види порівнянь. Метод вимірювання. Вимірювання як визначення числового значення. Основні елементи вимірювання. Поняття похибки вимірювань. Експеримент як метод наукового дослідження. Етапи експерименту.

Характеристика теоретичних методів наукового пізнання. Аксиоматичний метод. Гіпотетико-дедуктивний метод. Гіпотеза і дедукція, виведення висновків. Абстрагування і конкретизація. Метод сходження від абстрактного до конкретного. Основні етапи застосування. Історичний та логічний метод, специфіка його застосування.

Тема 3.

СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Елементи наукового дослідження. Поняття актуальності наукового дослідження (потреба у вирішенні конкретної наукової та/або прикладної проблеми). Етапи визначення теми наукового дослідження: огляд літератури, можливості та ресурси дослідника, теоретичне та практичне значення очікуваних результатів. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження, розуміння відмінності між цими поняттями. Поняття наукової новизни: відкриття, уточнення та доповнення наявних знань, удосконалення наявних моделей чи технологій тощо.

Інформація: сутність, властивості. Поняття інформації та її ролі в науковому дослідженні. Основні властивості наукової інформації: адекватність, релевантність,

правильність, точність, актуальність. Основні функції наукової інформації: кумулятивна (накопичення знань), комунікативна (передача знань), культурологічна (збереження культурної спадщини), соціальної пам'яті (фіксація досвіду).

Класифікація джерел інформації. Науковий пошук інформації. Первинні та вторинні джерела інформації. Бібліотечні каталоги (традиційні та електронні). Інформаційно-пошукові системи, ресурси мережі Інтернет (електронні наукові видання, бази даних, репозиторії, архіви).

Змістовий модуль 2

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

Тема 4.

КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АППАРАТ, МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ У ДОСЛІДЖЕННІ ФІНАНСІВ.

Фінансові системи як складні адаптивні системи: концепція складних систем, самоорганізація, взаємозв'язки між фінансовими інститутами, ринковими агентами та регулятором.

Методологія системного аналізу у фінансах: підходи до моделювання, системний опис фінансових процесів, обмеження та ризику системного аналізу.

Інституційний підхід: вплив законодавства, ролі центральних банків, органів фінансового нагляду та контролю на фінансову поведінку та розвиток ринків.

Еволюційний підхід: динаміка фінансових криз, концепція Мінські, методи прогнозування та управління фінансовою нестабільністю.

Роль поведінкових фінансів (behavioral finance) у зміні парадигм фінансових досліджень: когнітивні упередження, ірраціональні рішення тощо.

Постнеокласичні методології: інтеграція кількісних та якісних методів, сценарне моделювання, адаптація міжнародного досвіду до українських реалій.

Виклики адаптації зарубіжних методологій до умов трансформаційної та воєнної економіки: проблеми даних, асиметрія інформації, геополітичні ризики.

Емпіричні методи фінансових досліджень: спостереження, вимірювання, статистичний опис фінансових процесів, побудова вибірок та аналіз часових рядів.

Економетричні методи: регресійний аналіз, панельні дані, VAR, GARCH, ARIMA, методи машинного навчання для фінансового прогнозування.

Оцінка достовірності та надійності результатів: валідність, репрезентативність, відтворюваність, статистична значущість.

Проблеми емпіричного аналізу: багатовимірність, мультиколінеарність, гетероскедастичність, автокореляція.

Інтерпретація результатів економетричних досліджень: зв'язок з економічною теорією, логічна та практична значимість.

Інтеграція емпіричних та теоретичних результатів: формування практичних рекомендацій для фінансових ринків, інвестицій та державної політики.

Тема 5.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ І ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ НАУКОВОГО ПОШУКУ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ.

Сутність та роль категорій у науковому пізнанні. Поняття категорії та її функції у науковому дослідженні. Відмінність категорії від терміна та понять. Категорії як структурний елемент наукової моделі.

Основні категорії фінансової науки. Міжкатегорні взаємозв'язки та ієрархія: від макро- до мікрорівня.

Логіка використання категорій у наукових дослідженнях. Формування наукових проблем на основі категорійного апарату. Вибір категорій для побудови моделей та аналізу фінансових процесів. Критичний аналіз існуючих визначень та концепцій.

Методологічне значення категорій для фінансових досліджень. Категорії як інструмент формулювання гіпотез і обґрунтування дослідницьких стратегій. Використання категорій для побудови системи показників та методів вимірювання. Категорії як основа для міждисциплінарних досліджень (економіка, управління, соціальні науки).

Еволюція та сучасність фінансової науки. Відмінності та спільні риси між вітчизняною та зарубіжною фінансовою наукою. Предмет фінансової науки. Структура фінансової науки: історико-теоретичні, прикладні, управлінські фінансові науки. Сучасні тенденції розвитку фінансової сфери, їхній вплив на формування пріоритетів наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. Новітні теорії та концепції фінансової науки. Вплив концепції сталого розвитку на наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. Специфіка наукових досліджень з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку в період воєнного часу.

Сучасні виклики та розвиток категоріального апарату фінансової науки. Трансформація фінансових категорій у цифровій економіці та під час глобалізаційних процесів. Категоріальна база у дослідженнях державних цифрових фінансових екосистем та фінансових воєн. Інтеграція нових категорій (фінансова безпека, фінансовий стрес, цифрові активи) у науковий апарат.

Міждисциплінарний підхід у фінансах: взаємодія економіки, права, психології, соціології, ІТ, кібербезпеки.

Цифрові платформи та інструменти: Bloomberg, Refinitiv, FactSet, електронні репозиторії, відкриті бази даних, платформи для фінансового аналізу та прогнозування.

Штучний інтелект у наукових дослідженнях. Застосування штучного інтелекту (автоматизація пошуку та швидкої обробки великих обсягів інформації, автоматизація рутинних завдань). Проблеми використання штучного інтелекту (академічна доброчесність, порушення авторських прав, вигадкування даних, непрозорість методик).

Машинне навчання та штучний інтелект у фінансових дослідженнях: автоматизація збору та обробки даних, алгоритмічний трейдинг, аналіз великих даних.

Ризики цифровізації: академічна доброчесність, захист даних, непрозорість алгоритмів, інформаційні попередження.

Інтеграція цифрових інструментів у науково-аналітичну роботу та управлінські рішення у фінансових організаціях.

Розвиток компетентностей магістра: критичний аналіз цифрових інструментів, оцінка достовірності даних, формування рекомендацій на основі цифрового аналізу.

Тема 6.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ЕТИКА У ФІНАНСОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Поняття академічної доброчесності та етики у фінансах.

Принципи доброчесності: чесність, прозорість, відповідальність, об'єктивність, повага до інтелектуальної власності, справедливість. Види порушень: плагіат, фабрикація, фальсифікація, конфлікт інтересів, маніпулювання даними.

Методологічна культура, академічна доброчесність та етика наукової діяльності.

Поняття методологічної культури. Ознаки методологічної культури: методологічність, методологічна та етична рефлексія, методологічна грамотність, методологічна компетентність, культура роботи з інформацією. Основні принципи етики наукової діяльності: об'єктивність та неупередженість; відповідальність за результати досліджень; повага до інтелектуальної власності; уникання конфлікту інтересів.

Академічна доброчесність. Принципи академічної доброчесності (чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, прозорість).

Види порушень академічної доброчесності: плагіат, самоплагіат, фальсифікація, фабрикація, списування, обман. Відповідальність за порушення академічної доброчесності. Вплив порушень на фінансову науку та практику: ризики для ринків, довіра до результатів досліджень.

Механізми забезпечення етики та академічної доброчесності: нормативні акти, внутрішні регламенти університетів та фінансових установ.

Формування етичної поведінки дослідника: наставництво, публічна відповідальність, професійні стандарти.

Тема 7.

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ФІНАНСІВ

Наукова комунікація: публікації, конференції, policy papers, звіти для практиків та державних органів.

Структура наукової публікації: постановка проблеми, методологія, результати, обговорення, висновки.

Поняття відкритої науки (UNESCO). Складові, цінності та принципи відкритої науки. Визначення поняття «відкрита наука». Наукова комунікація. Відкриті наукові знання. Відкрита наукова інфраструктура. Відкрита участь соціальних суб'єктів. Відкритий діалог з іншими системами знань. Цінності відкритої науки. Принципи відкритої науки. Переваги і ризики відкритої науки.

Методи представлення результатів: графіки, інфографіка, інтерактивні панелі, візуалізація фінансових даних.

Імплементация результатів: трансформація наукового знання у практичні рішення для фінансових установ, державних політик, інвестиційних стратегій.

Оцінка ефективності впровадження результатів: індикатори впливу на фінансові ринки, інституції та економіку в цілому.

Стратегії залучення соціальних та державних суб'єктів до результатів досліджень: відкритий діалог, презентації, консалтинг, науково-практичні рекомендації.

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
(денна форма навчання)

№ за/п	ТЕМА	Кількість годин					
		Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самост. робота студентів (год.)	Індивід. робота студентів (год.)	Тренінг (год.)	Контрольні заходи (год.)
Змістовий модуль 1. МЕТОДОЛОГІЯ, СТРУКТУРА ТА ФУНКЦІЇ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ							
1.	Концептуалізація сутності науки та наукових досліджень	4	2	12	—	3	поточ. опитув., тестування
2.	Загальна характеристика методології наукового пошуку. Поняття методології науки	4	2	12	—		поточ. опитув., тестування
3.	Система організації наукової діяльності	4	2	12	—		поточ. опитув., тестування
Змістовний модуль 2. МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ							
4.	Категоріальний апарат, методологічні підходи та методи у дослідженні фінансів	6	2	15	—	3	поточ. опитув., тестування
5.	Міждисциплінарність і цифрові інструменти наукового пошуку у фінансовій сфері	6	2	15	2		поточ. опитув., тестування
6.	Академічна доброчесність та етика у фінансових дослідженнях	4	2	15	2		поточ. опитув., тестування
7.	Репрезентація та імплементація результатів наукових досліджень у сфері фінансів	4	2	12	1		поточ. опитув., тестування
Разом		32	14	93	5	6	

4. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття з дисципліни «Методологія наукових досліджень» покликані розкрити студентам особливості методології та застосування наукових методів при проведенні наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; етапи планування та проведення наукової діяльності, оформлення її результатів та способи апробації та публікування. В рамках практичних занять студенти також здобудуть навички постановки наукової проблеми та формулювання наукової гіпотези, добору та опрацювання наукової літератури, складання плану наукового дослідження, формулювання його мети, визначення об'єкту і предмету; отримають навички оформлення переліку літератури та підготовки тез доповіді на науковій конференції.

Тема 1.

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ СУТНОСТІ НАУКИ ТА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Мета: здобуття знань щодо сутності науки, її критеріїв та відмінностей від інших форм знання; розуміння структурних елементів науки та процесу наукового дослідження; формування компетентностей у визначенні проблем, методів і класифікацій наукових досліджень; ознайомлення з історією та сучасними підходами до організації наукової діяльності в Україні.

Питання для обговорення:

1. Відмінності науки від філософії, релігії, мистецтва.
2. Критерії науковості та функції науки.
3. Структурні елементи науки: об'єкт, суб'єкт, факт, поняття, гіпотеза, теорія, закон.
4. Класифікація наук: фундаментальні, прикладні; природничі, технічні, суспільні, гуманітарні.
5. Наукове дослідження: визначення проблеми, підготовка, виконання, оприлюднення результатів.
6. Форми та класифікація наукових досліджень (за методами, тривалістю, кількістю учасників, сферами використання).
7. Організація наукової діяльності в Україні: закони, рівні освіти, наукові ступені та звання.

Тема 2.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВОГО ПОШУКУ. ПОНЯТТЯ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКИ

Мета: ознайомлення з методологією науки, її функціями та структурою; формування вмінь використовувати методологічні принципи та методи у наукових дослідженнях; розуміння теоретичних та емпіричних рівнів пізнання.

Питання для обговорення:

1. Сутність методології науки в широкому та вузькому розумінні.
2. Функції методології: описова, нормативна, критична, прогностична.
3. Метод та методика: відмінності та взаємозв'язок.
4. Принципи наукового пізнання та методологічні підходи (системний, аксіологічний, історичний, логічний).
5. Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання.
6. Методи наукового дослідження: емпіричні (спостереження, експеримент, порівняння, вимірювання) та теоретичні (гіпотетико-дедуктивний, аксіоматичний, абстрагування, конкретизація).
7. Застосування методології та методів у дослідженнях фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Тема 3.

СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: формування знань щодо організації наукових досліджень, роботи з науковою інформацією та класифікації джерел; розвиток умінь формулювати мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; розуміння критеріїв наукової новизни.

Питання для обговорення:

1. Елементи наукового дослідження: актуальність, новизна, мета, завдання, об'єкт, предмет.
2. Поняття наукової інформації та її функції: кумулятивна, комунікативна, культурологічна, соціальної пам'яті.
3. Класифікація джерел інформації: первинні, вторинні, бібліотечні каталоги, електронні ресурси, репозиторії.
4. Організаційні етапи дослідження: планування, проведення, аналіз, поширення результатів.
5. Основи наукового пошуку в цифровому середовищі та використання інформаційно-пошукових систем.
6. Взаємозв'язок між організаційною структурою дослідження та результатами наукової діяльності.

Тема 4.

КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АПАРАТ, МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ У ДОСЛІДЖЕННІ ФІНАНСІВ

Мета: здобуття знань щодо категоріального апарату фінансової науки; розуміння методологічних підходів у фінансових дослідженнях; формування навичок застосування емпіричних та економетричних методів у фінансових дослідженнях; розвиток компетентностей щодо інтерпретації та інтеграції результатів.

Питання для обговорення:

1. Фінансові системи як складні адаптивні системи, взаємозв'язки між інститутами та ринковими агентами.
2. Системний, інституційний та еволюційний підходи у фінансових дослідженнях.
3. Роль поведінкових фінансів і постнеокласичних методологій у сучасних дослідженнях.
4. Адаптація зарубіжних методів до умов трансформаційної та воєнної економіки.
5. Емпіричні методи: спостереження, вимірювання, статистичний опис, аналіз часових рядів.
6. Економетричні методи: регресійний аналіз, VAR, GARCH, ARIMA, машинне навчання.
7. Оцінка достовірності результатів та інтеграція емпіричних і теоретичних результатів для практичних рекомендацій.

Тема 5.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ І ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ НАУКОВОГО ПОШУКУ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ

Мета: формування компетентностей у застосуванні категоріального апарату фінансової науки та цифрових інструментів; розуміння міждисциплінарного підходу у фінансових дослідженнях; розвиток навичок аналізу та інтерпретації даних за допомогою цифрових платформ і штучного інтелекту.

Питання для обговорення:

1. Сутність категорій у науковому пізнанні та їх роль у формуванні наукових проблем.
2. Основні категорії фінансової науки та їх міжкатегорні взаємозв'язки.
3. Методологічне значення категорій для побудови моделей і системи показників.

4. Вплив сучасних тенденцій фінансової сфери на пріоритети наукових досліджень.
5. Міждисциплінарний підхід у фінансах: економіка, право, психологія, соціологія, ІТ, кібербезпека.
6. Цифрові інструменти: Bloomberg, Refinitiv, електронні репозиторії, платформи аналізу та прогнозування.
7. Штучний інтелект і машинне навчання у фінансових дослідженнях: автоматизація збору та обробки даних, ризики та проблеми використання.

Тема 6.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ЕТИКА У ФІНАНСОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Мета: ознайомлення з принципами академічної доброчесності та етики у фінансових дослідженнях; розвиток компетентностей щодо етичної поведінки дослідника; формування навичок запобігання порушенням у науковій діяльності.

Питання для обговорення:

1. Поняття академічної доброчесності та етики у фінансових дослідженнях.
2. Принципи доброчесності: чесність, прозорість, відповідальність, об'єктивність, повага до інтелектуальної власності.
3. Види порушень: плагіат, фабрикація, фальсифікація, конфлікт інтересів, маніпулювання даними.
4. Методологічна культура та її ознаки.
5. Механізми забезпечення етики та академічної доброчесності.
6. Формування етичної поведінки дослідника: наставництво, професійні стандарти, публічна відповідальність.

Тема 7.

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ФІНАНСІВ

Мета: розвиток компетентностей у представленні та впровадженні результатів наукових досліджень; формування навичок наукової комунікації, підготовки публікацій, візуалізації даних і трансформації наукового знання у практичні рішення.

Питання для обговорення:

1. Наукова комунікація: публікації, конференції, policy papers, звіти для практиків та державних органів.
2. Структура презентації наукової публікації: проблема, методологія, результати, обговорення, висновки.
3. Відкрита наука: складові, принципи, переваги та ризики.
4. Методи представлення результатів: графіки, інфографіка, інтерактивні панелі, візуалізація фінансових даних.
5. Імплементация результатів: трансформація знань у практичні рішення для фінансових установ та державної політики.
6. Оцінка ефективності впровадження результатів наукового пошуку.
7. Залучення соціальних та державних суб'єктів до результатів досліджень: відкритий діалог, консалтинг, науково-практичні рекомендації.

5. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ (6 год.)

Тематика: закріплення практичних навиків організації та проведення наукових досліджень. Завдання тренінгу передбачають як індивідуальні завдання для студентів, так і розподіл їх на групи й застосування елементів командної роботи.

Порядок проведення:

1. Рецензування наукової статті з її оцінюванням за визначеними критеріями: актуальність теми, огляд літературних джерел та виокремлення невирішеної частини наукової проблеми, постановка мети та завдань, застосування методології та методів дослідження, повнота узагальнення результатів дослідження, дотримання вимог щодо наукового стилю написання тексту. Презентація результатів рецензування та групове обговорення найбільш поширених помилок при написанні наукових праць.

2. Формулювання об'єкту, предмету, мети і завдань запропонованої викладачем теми наукового дослідження, складання плану науково-дослідної роботи. Презентація плану та обговорення помилок.

3. Ситуаційна вправа «Формулювання методології наукового дослідження» для запропоновану викладачем наукової проблеми, групове обговорення з обґрунтуванням основних правил вибору методологічних підходів, загальних та спеціальних методів дослідження для вирішення конкретних прикладних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

4. Оцінювання запропонованого викладачем переліку літератури щодо наявності порушень в оформленні. Складання переліку типових помилок при оформленні літературних джерел.

5. Ситуаційна вправа «Моделювання захисту кваліфікаційної роботи в Атестаційній комісії», групове обговорення з формулюванням типових помилок при захисті кваліфікаційної роботи.

Завершенням тренінгу є формулювання висновків про основні правила організації та проведення наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студента (СРС) – це діяльність, яку студенти виконують самостійно за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі. У процесі самостійної роботи студенти вдосконалюють свої знання з навчальної дисципліни, набувають навиків творчого застосування методів наукового дослідження, організації та проведення науково-дослідницької роботи, використання літературних джерел і логічного викладу матеріалу. Самостійна робота є не тільки засобом перевірки знань з дисципліни, формою активного засвоєння предмету, але і засобом залучення студентів до осмислення і аналізу актуальних проблем розвитку методології фінансової науки.

Завдання для самостійної роботи студенти обирають відповідно до останньої цифри залікової книжки. Інформація про самостійну роботу представлена у методичній розробці, яка розміщена у системі Moodle.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, реферування, презентація результатів самостійної роботи, підготовка і презентація проєктів.

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

В процесі вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

Поточні форми оцінювання:

- індивідуальне усне опитування, поточне тестування;
- презентації результатів виконаних завдань.

Проміжні форми оцінювання:

- залікове модульне тестування;
- колоквіум;
- оцінювання роботи під час тренінгу;
- оцінювання результатів самостійної роботи студента.

Підсумкова форма оцінювання:

- екзамен.

9. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної роботи; оцінювання результатів самостійної роботи; наукова дискусія; колоквіум; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, війсьний стан, хвороба, закордонне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка визначається як середнє арифметичне за відповіді або проходження поточного тестування на кожному практичному занятті, теми 1-7	Підсумкове тестування – 30% від підсумку, (20 тестів по 5 балів за кожен тест) за темами навчального курсу у системі Moodle; Колоквіум за темами навчального курсу – 20% від підсумкової оцінки, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів	Завдання 1 – 20% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Завдання 2 – 20% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Завдання 3 – 20% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Завдання 4 – 15% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Завдання 5 – 15% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Активність під час проведення тренінгу – 10% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 10 балів.	Завдання 1 – 20% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Завдання 2 – 20% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Завдання 3 – 15% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Завдання 4 – 25% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Завдання 5 – 10% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Завдання 6 – 10% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів	Теоретичні питання (2 питання по 30% від підсумку, кожне оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів); Практичне завдання – 30% від підсумку, оцінюється індивідуально за шкалою від 1 до 100 балів; Тести – 10% від підсумку (10 тестів по 10 балів за кожен тест)

Форми і критерії оцінювання

При оцінюванні роботи студента при складанні форм контролю за кожен компонент виставляється оцінка у діапазоні 1-100 балів з наступною інтерпретацією:

Поточне оцінювання під час заняття:

90-100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань.

75-89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65-74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60-64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Модульний контроль:

Колоквіум:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65–74 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

Підсумкове тестування під час модульного контролю:

20 тестів, правильна відповідь на кожен із яких оцінюється у 5 балів.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань.

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань.

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань.

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

1-59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Активність під час тренінгу:

Оцінюється у діапазоні від 1 до 10 балів, де 1 бал – найнижча активність (студент практично не виявляє інтересу до завдань тренінгу), 10 балів – найвища активність (студент активно залучений у виконання завдань тренінгу, виявляє творчу ініціативу, ґрунтовне знання навчального матеріалу).

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, обґрунтоване застосування методології і методів наукового дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань.

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, обґрунтоване застосування методології і методів наукового дослідження, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань.

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань.

1-59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Важливою складовою самостійної роботи студентів є також здобуття ними неформальної/інформальної освіти та результати додатково проведеної наукової роботи у межах освітньої компоненти. Перезарахування реальних результатів неформальної та/або інформальної освіти і/або наукової роботи здійснюється на підставі відповідних документів, завірених печаткою установи (організації, підприємства), що їх видала. Такими документами можуть бути: сертифікати про проходження відповідних курсів, стажувань, вебінарів, тренінгів, воркшопів тощо, а також довідки про апробацію результатів наукових досліджень студента. Перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти і/або наукової роботи студентів здійснюється у формі окремого модуля за самостійну роботу (Модуль 3). Оцінка (кількість балів) визначається викладачем після детального аналізу представленого документу (програми, тривалості, результатів стажування, курсу, тренінгу, вебінару тощо та/або довідки про апробацію).

Екзамен – вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється за виконанні студентом завдання. Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, правильна відповідь на кожен із яких оцінюється у 10 балів.

практичного завдання: 1 завдання, за вирішення якого студент може отримати оцінку в діапазоні:

90–100 балів – демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, показує уміння аналізувати і узагальнювати практичний матеріал та високий рівень теоретичної підготовки, виявляє творчий підхід до виконання завдання.

75–89 балів – у достатньому обсязі демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але допускається незначних помилок у формулюванні понять, обґрунтуванні висновків, демонструє загалом високий рівень теоретичної підготовки.

60–74 балів – на недостатньому рівні висвітлює проблему практичного завдання, логічність викладення матеріалу порушена; наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними і слабо обґрунтованими; припускається значних помилок у формулюванні понять, обґрунтуванні висновків, демонструє недостатній рівень теоретичної підготовки.

1-59 балів – практично не висвітлює проблему, яка має бути розкрита; відсутні авторські пропозиції і рекомендації у формулюванні понять, обґрунтуванні висновків, демонструє слабкий рівень теоретичної підготовки.

теоретичних (проблемних) питань: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне студент може отримати оцінку в діапазоні:

90-100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання.

75-89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, допущені окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65-74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60-64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичного питання, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичного питання.

Шкала оцінювання:

За шкалою ун-ту	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
90-100	A (відмінно)	Відмінно	здобувач володіє глибокими знаннями теоретичного матеріалу, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і грамотно будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок
85-89	B (дуже добре)	Добре	здобувач ґрунтовно засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається незначних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту, при відповіді на додаткові запитання або при аналізі практичного матеріалу
75-84	C (добре)		здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, переважно володіє аспектами з першоджерел і рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, але дає неповні відповіді на запитання; має практичні навички, висловлює свої міркування щодо основних проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу
65-74	D (задовільно)	Задовільно	здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або вказують на відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю
60-64	E (достатньо)		Здобувач володіє поверховими знаннями теоретичного матеріалу навчальної дисципліни, слабо орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання переважно залишаються без відповіді; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє суттєві неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	здобувач не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		здобувач практично не володіє навчальним матеріалом дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Обов'язковий повторний курс навчання по дисципліні

10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор Epson EB-505	1-7
2	Проекційний екран	1-7
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox та ін.)	1-7
4	Наявність доступу до мережі інтернет	1-7
5	Персональні комп'ютери	1-7
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-7
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-7
8	Інструменти Microsoft Office (Word, Excel, Power Point та ін.)	1-7

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Boland L. A. Economic Methodology: Theory and Practice. URL: <http://www.sfu.ca/~boland/methodology85.PDF>
2. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. (для студ. спец. 071 Облік і оподаткування). Тернопіль: Осадца Ю.В., 2022. 208 с.
3. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.
4. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків: Право, 2023. 488 с.
5. Костін Ю. Д., Полозова Т. В., Шейко І. А., Костін Д. Ю. Теорія і методологія наукових досліджень: навчальний посібник для студентів (магістрів) усіх форм навчання. Харків: ХНУРЕ, 2021. 152 с.
6. Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень: навчальний посібник / В. Г. Бодров та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 323 с.
7. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В. М. Булавинець та ін.; за ред. В. П. Горина. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2023. 170 с.
8. Носачова Ю., Іваненко О., Радовенчик Я. Основи наукових досліджень. К.: Кондор, 2020. 132 с.
9. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / О. М. Сінчук та ін. Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2022. 196 с.
10. Самсонов В., Сільвестров А., Тачиніна О. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навчальний посібник. К.: НУХТ, 2022. 385 с.

Додаткова література

3. Beerbaum Dr. D. Applying Agile Methodology to Regulatory Compliance Projects in the Financial Industry: A Case Study Research (April 26, 2021). URL: <https://ssrn.com/abstract=3834205>
4. Bob R. Research Methods and Methodology in Finance and Accounting. Cengage Learning EMEA. URL: <http://eprints.glos.ac.uk/4296/>
5. Crespo R. F. The Nature and Method of Economic Sciences. Evidence, Causality, and Ends. London: Routledge, 2020. 202 p.
6. How to Write a Research Methodology in Four Steps. URL: <https://www.scribbr.com/dissertation/methodology/>
7. Igwenagu Ch. Fundamentals of research methodology and data collection. URL: <https://www.researchgate.net/publication/303381524>
8. Maziarz M. The Philosophy of Causality in Economics. Causal Inferences and Policy Proposals. New York: Routledge, 2020.
9. Secinaro S., Calandra D., Petricean D., Chmet F. Social Finance and Banking Research as a Driver for Sustainable Development: A Bibliometric Analysis. Sustainability. 2021. Vol. 13. No 330. URL:

<https://doi.org/10.3390/su13010330>

10. Vuong QH., Nguyen H.T.T., Pham TH. et al. Assessing the ideological homogeneity in entrepreneurial finance research by highly cited publications. *Humanit Soc Sci Commun.* 2021. Vol. 8, No 110. URL: <https://www.nature.com/articles/s41599-021-00788-9>

11. Бабух І. Б. Актуальність та специфіка сучасної методології наукових досліджень. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2023. № 3 (318). С. 291-294.

12. Богуславська С., Бондар Ю., Фесун С. (2024). Теоретико-методологічні основи наукових досліджень ризик-орієнтованого стратегічного управління в умовах цифровізації. *Цифрова економіка та економічна безпека.* 2024. Випуск 3 (12). С. 3-7. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.12-1>

13. Богуславська С., Суховий М. (2024). Теоретико-методологічні засади наукових досліджень ролі державних фінансів для досягнення економічних цілей сталого розвитку. *Економіка та суспільство.* 2024. № 63. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-14>

14. Вакуленко В. Л., Боярчук С. В. Ключові аспекти академічної доброчесності: запобігання плагіату. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія.* 2022. Вип. 13 (4). С. 26-34.

15. Горин В. П., Дем'янишин В. Г., Лободіна З. М., Дем'янишин В. В. Методологічні підходи до дослідження державних фінансових ресурсів та фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах реформування управління публічними фінансами. *Світ фінансів.* 2023. № 1. С. 31-47. DOI: 10.35774/sf2023.01.031.

16. Гузар Б. С. Методи та методологія наукових досліджень у фінансовій сфері. *Економіка та держава.* 2022. № 1. С. 83-87.

17. Дем'янишин В. Г., Горин В. П. Діалектичний підхід до дослідження фінансового механізму забезпечення суспільного добробуту. *Інноваційна економіка.* 2020. № 2-3. С. 147-155. URL: <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/575>

18. Доценко І. О. Академічна доброчесність у системі забезпечення якості вищої освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика.* 2022. Вип. 32. С. 31-42.

19. Зарицька Н. Методологія наукових досліджень як необхідний елемент інтелектуального економічного потенціалу сучасних науковців. *Економіка та суспільство.* 2023. Вип. 52. URL:

20. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2542/2462>

21. Канєва Т. В., Кривонос Д. А. Методологічні основи розробки податкової політики країни. *Проблеми економіки.* 2024. № 2 (60). С. 240-246. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2024-2_0-pages-240_246.pdf

22. Канєва Т., Карпенко М. Методологічні засади формування дохідної частини місцевих бюджетів за сучасних умов. *Економіка та суспільство.* 2024. № 59. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-55>

23. Кізима Т. О., Лободіна З. М., Кізима А. Я., Горин В. П. Поведінкові фінанси як методологічний концепт дослідження сфери публічних фінансів в Україні. *Світ фінансів.* 2022. Випуск 4 (73). С. 8-21.

URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1555>

24. Лагодієнко В., Іванченкова Л., Лагодієнко О. Вибір методології наукового дослідження. *Підприємництво та інновації.* 2022. Вип. 25. С. 133-137. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/25.23>

25. Медвідь В., Данько Ю, Кобилянська І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях). Суми: Університетська книга, 2020. 219 с.

26. Науменко М. А. Інноваційна методологія фінансового моделювання як напрям підвищення ефективності управління конкурентним підприємством. *Наукові перспективи.* 2024. № 6 (48). С. 424-447. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/12775/12837>

27. Основні вимоги до оформлення бібліографічного опису документів. URL: <http://library.wunu.edu.ua/index.php/uk/dovidka/zrazky-bibliohrafichnykh-opysiv>

28. Паламар С., Науменко М. Реалізація принципів академічної доброчесності як дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти. *Освітологічний дискурс.* 2022. Вип. 3-4. С. 76-92.

29. Радіонова І., Румик І. Методологія наукових досліджень в економіці: традиційний та оновлений підходи. *Вчені записки Університету «КРОК».* 2024. № 1 (73). С. 11-19. URL: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-11-19>

30. Свірко С. В., Довгалюк В. В., Тростенюк Т. М. Методологічна модель бюджетного процесу Європейського Союзу. *Економіка, управління та адміністрування.* 2024. № 1 (107). С. 70-84. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-70-84](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-70-84)

31. Терендій А. Б. Методологічні основи вивчення домогосподарства як суб'єкта споживання. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка.* 2024. Випуск 1 (63). С. 53-58. URL: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1\(63\).53-58](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1(63).53-58)

32. Худолій Л. М. Концептуальні та методологічні засади дослідження проблем розвитку ринку фінансових послуг. *Економіка і управління бізнесом.* 2024. Т. 15, № 2. С. 5-22. URL:

[https://doi.org/10.31548/economics15\(2\).2024.005](https://doi.org/10.31548/economics15(2).2024.005)